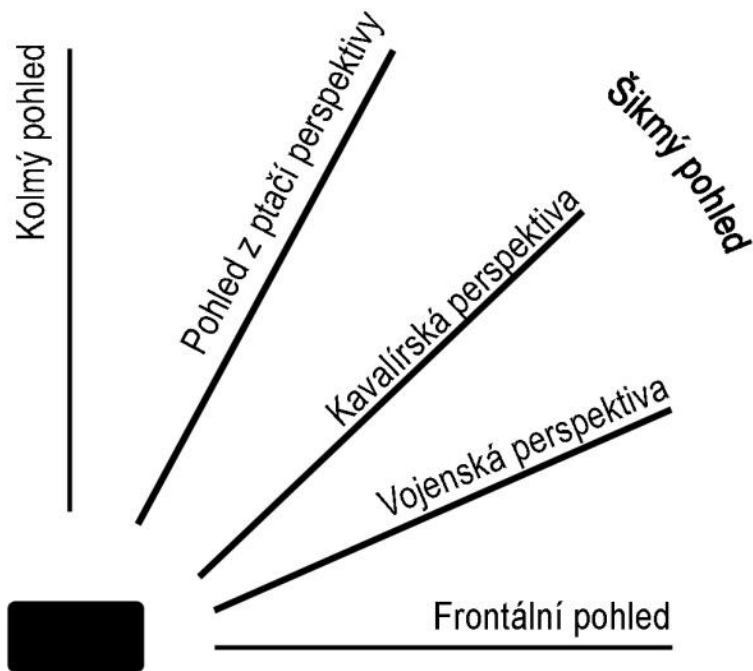

Veduta

„portrét města“ (Cesare De Seta)

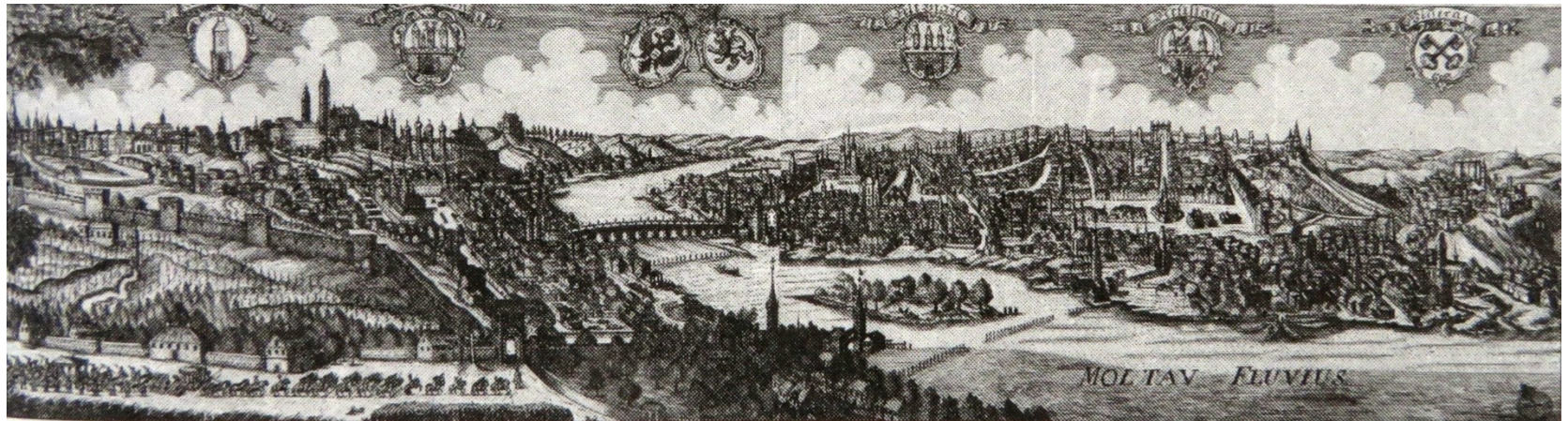
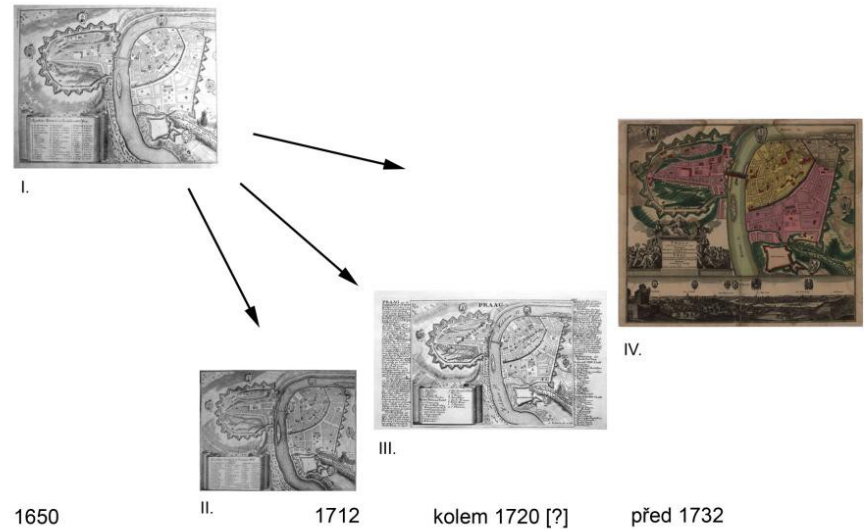
K ikonografie měst

- CIRICE:
<http://www.iconografiacitta.europa.unina.it/>
(z literatury vydané Centrem zejm. L'Europa moderna. Cartografia urbana e vedutismo, Cesare de Seta – Daniela Stroffolino (edd.), Napoli 2001; Cesare de Seta, Ritratti di città europee. Dal Rinascimento al secolo XVII. Torino 2011)
- Wolfgang Behringer – Bernd Roeck, *Das Bild der Stadt in der Neuzeit*, München 1999

Veduta jako pramen, kritika a metody

Pramen pro...

Metoda genealogie

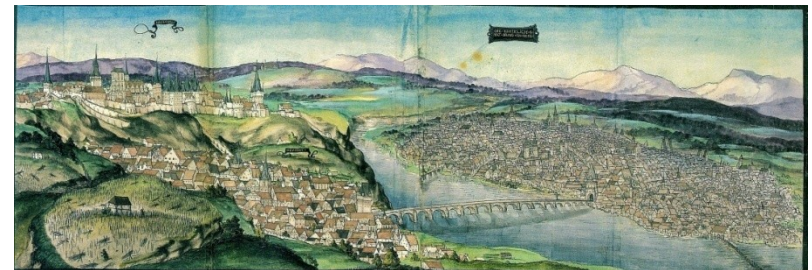
Klasifikace vedut

- tištěné
  - dřevoryt
  - mědiryt
  - lept (Václav Hollar)
  - litografie

ilustrace knih (viz dále), letáky, suvenýry, dekorační předměty, veduty mohou být umístěny v mapovém rámu nebo v parergonu map, na dopisních papírech, výučních listech, ...)

- rukopisné
  - kreslené cestovní deníky
  - špionáž, dokumentace itinerářů

vojenských jednotek

- studijní kresby

Die Reisebilder Pfalzgraf Ottheinrichs aus den Jahren 1536/37: von seinem Ritt von Neuburg a. d. Donau über Prag nach Krakau und zurück über Breslau, Berlin, Wittenberg und Leipzig nach Neuburg, Weißenhorn 2001 (viz obrázek)

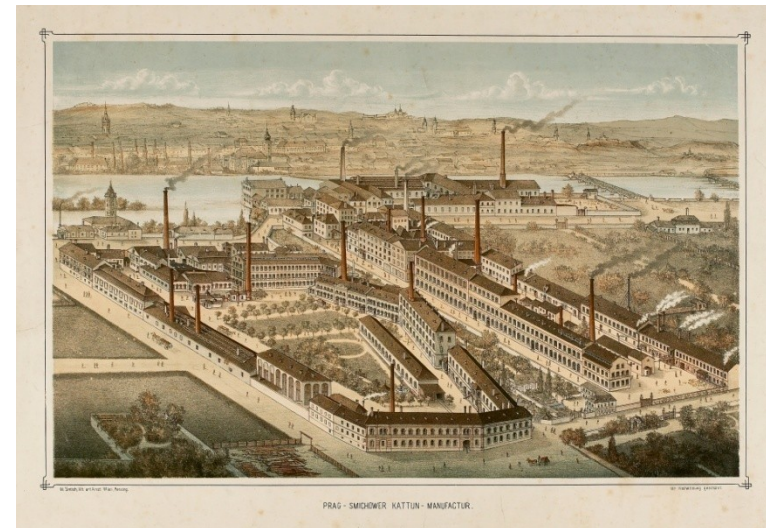
Dále např.: Lud'a Klusáková, *Cestou do Cařihradu: osmanská města v 16. století viděná křesťanskýma očima*, Praha 2003

Klasifikace vedut

- Celkové pohledy x části města x série

Klasifikace vedut

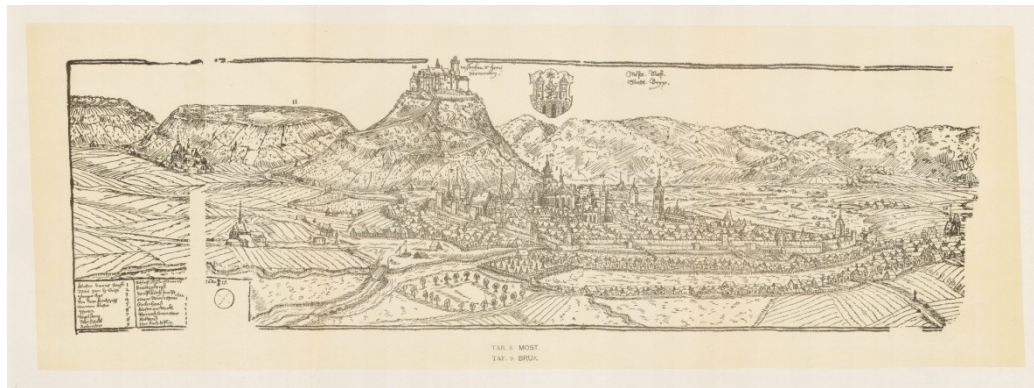
- Dle tématu
  - Města
  - Hrady a zámky (August Haun, Alexander Heber, August Sedláček – bratři Liebscherové)
  - Průmyslové podniky

Nejvýznamnější autoři vedut se vztahem k Čechám a Moravě

- Jan Willenberg (1571-1613)
- Václav Hollar (1607-1677)
- Mauritius Vogt (1669-1730)
- Johann Friedrich Werner (1690 ? -1776)

Jan Willenberg

Bechyně
Beroun
Budyně nad Ohří
Hradec Králové
Chrudim
Kouřim
Litoměřice
Mladá Boleslav
Plzeň
Praha
Praha II: portrét Rudolfa II. s Prahou
Prachatice
Rakovník
Sedlčany
Slaný
Žatec

Tab. V.1 Přehled měst zobrazených na vedutách Jana Willenberga v díle *Diadochus*, tj. *posloupmost knížat a králů českých, biskupů a arcibiskupů pražských a všech třech stavů slavného království českého, to jest panského, rytířského a městského Bartoloměje Paprockého z Hlohól* (1602).

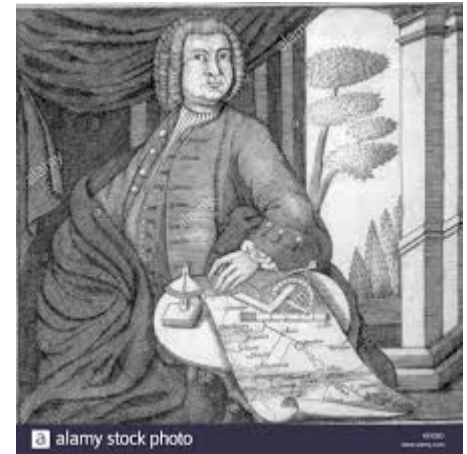

Mauritius Vogt

	Das Jetzt-lebende Königreich Böhmen, vyd. z roku 1712
Bezděz	<i>Schloss Besen, Bezdecz oim Tiffenbach, p. 76 – za s. 76</i>
Brandýs nad Labem	<i>Brandeis, p. 82 – za s. 82</i>
Čáslav	<i>Czaslaw, p. 88 – za s. 88</i>
Česká Lípa	<i>Bömisch Leippa, p. 81 – za s. 80</i>
Budějovice	<i>Die königlich befreyte Bergstadt Bömisck Budweis, p. 78 – za s. 78</i>
Děčín	<i>Tätschen, p. 55 – za s. 55 [? – stránka vytržena]</i>
Hradec Králové	<i>Königgratz, p. 102 – za s. 102</i>
Cheb	<i>Eger, p. 91 – za s. 90</i>
Chlumec nad Cidlinou	<i>Schloss Chlumntz, p. 86 – za s. 86</i>
Chomutov	<i>Commotau, p. 88 – za s. 88</i>
Chrudim	<i>Crudin, p. 87 – za s. 86</i>
Kacelov	<i>Kätzer Hoff, p. 101 – za s. 100</i>
Karlovy Vary	<i>Carlsbad, s. 84 – za s. 84</i>
Kladsko	<i>Glatz, p. 96 – za s. 96</i>
Klatovy	<i>Glattau, p. 96 – za s. 96</i>
Kolin	<i>Colin, p. 87 – za s. 86</i>
Konojedy	<i>Konogedt, p. 50 – za s. 50</i>
Kuks 2	<i>Prospect des heilsamen Bad Kuckus, p. 45 – za s. 42</i>
Kuks 3	<i>Kloster oder Spithl, p. 45 – za s. 42</i>
Kuks 4	<i>Das heilsame Kukus Bad, p. 46 – za s. 46</i>
Kuks 5	<i>Kuckus Brun, p. 45 – za s. 46</i>
Litoměřice	<i>Leitmeritz, p. 106 – za s. 106</i>
Loket	<i>Ellenbogen, p. 91 – za s. 90</i>
Louny	<i>Laun, p. 106 – za s. 106</i>
Lysá nad Labem	<i>Herrschaft Lyasa, p. 41 – před s. 41</i>
Mapa Čech	-
Osek	<i>Closter Osseg... p. 113 – za s. 112</i>
Ostrov nad Ohří	<i>Schlacowardt sambt den Lust Garten, p. 132 – za s. 132</i>
Plasy	<i>Closter Plassen, p. 115 – za s. 114. F. M. Vogt delineavit</i>
Plzeň	<i>Pilsen, p. 114 – za s. 114</i>

Praha 1	Veduta Praga – krom názvu otočený štoček – pohled na Prahu od Smíchova podle Sadelera (s bránou v popředí), formát knihy
Praha 2	Paq, 118 – za s. 118
Praha 3	p. 118 <i>Prospect der Weit-berühmten köniq. Haupt Statt Prag in Böhmen wie solche jetziger Zeit anzusehen ist. Christ. Fried. Krieger fecit.</i>
Rabštejn nad Střelou	<i>Raabstein, p. 126 – za s. 126</i>
Roudnice	<i>Raudnitz, p. 127 – za s. 126</i>
Rožmberk	<i>Rosenberg, p. 128 – za s. 128</i>
Sedlec	<i>Closter Sedletz, p. 133 – za s. 132</i>
Slaný	<i>Schlan, p. 132 – za s. 132</i>
Sloup	<i>Neu Birckstein, p. 77 – za s. 76</i>
Strakonice	<i>Strackona, p. 136 – za s. 136</i>
Tábor	<i>Thabor, p. 137 – za s. 136</i>
Valkařice	<i>Alligersdorff, p. 51 – za s. 50</i>
Vimperk	<i>Winterberg, p. 141 – za s. 140</i>
Zelená Hora	<i>Grünberg, p. 97 – za s. 97</i>

Johann Friedrich Werner

Angelika Marsch,
Friedrich Bernhard
Werner 1690–
1776; Corpus
seiner
europäischen
Städteansichten,
illustrierten
Reisemanuskripte
und der
Topographien von
Schlesien und
Böhmen, Mähren,
Weißhorn 2010

Uložení

- Archivy
- Knihovny
- Muzea
- Galerie
- Historické objekty (zámky, poutní místa, ...)

Dílčí vyhledavač: Veduty v českých a slovenských archivech: <http://veduty.bach.cz/veduty/>

Literatura

- Praha, Plzeň...
- Umění 31, 1983 č. 5 a 6 – referáty z konference *Evropská veduta 17. století. Obraz proměny světa v uměleckém díle* (uspořádána v Praze 27.-29 října 1982 Ústavem teorie a dějin umění ČSAV)
  - zejména: Josef Polišenský, *Veduta jako historický a etnografický pramen*, Umění 31, 1983, č. 5, s. 377-380 – pozor problematická definice...
- Ingo Nebehay – Robert Wagner, *Bibliographie altösterreichischer Ansichtenwerke aus fünf Jahrhunderten. Die Monarchie in der topographischen Druckgraphik von der Schedel'schen Weltchronik bis zum Aufkommen der Photographie*. Graz 1984 (špatně dostupné – Oddělení rukopisů a starých tisků NK v Praze!)
- Lenka Blažková, *Vyobrazení měst a jiných lokalit v tiscích 16.-18. století (se vztahem k území České republiky)*. I. Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století. (Předmluva a úvod Anežka Baďurová). Praha 2002; II. Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků z let 1501 – 1800. Praha 2008
- Klaus Stopp, *Die Handwerkskundschaften mit Ortsansichten*, sv. 1-16, Stuttgart. Část týkající se českých materiálů ve sv. 6–8 (vyšly v letech 1982–1985).
  - Kozák, Jan – Stopp, Klaus: *Obrazy českých a slovenských měst (na řemeslnických dokladech z let 1755–1865)*, In: *Umění a řemesla*, č. 1/87, Praha 1987, s. 27–28. (k tomu srv. např. Ivo Šulc, *Veduty měst na tovaryšských listech z fondů Státního okresního archivu v Chrudimi*, Chrudim 1996 nebo Renata Mayerová, *Veduty měst na řemeslnických dokladech - tovaryšských listech z fondů Státního okresního archivu v Rakovníku* - www.soapraha.cz/rakovnik/veduty.php)
- *Historický atlas měst ČR* – dosud 29 sv., vydává Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha

Úkol

- Ověřte, zda existuje veduta vašeho města od J. Willenberga, M. Vogta a F.B. Wenera (zdroje zde v prezentaci)
- sežeňte dvě veduty vašeho města (prověřte, zda o nich neexistuje monografie, Historický atlas měst, vyzkoušejte vyhledavač „Bach“, soupis Hanse Stoppa, soupis *Vyobrazení měst a jiných lokalit v tisících 16.-18. století* a zajděte do Státního okresního archivu nebo do muzea); přidejte je do prezentace a citujte je